

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 < 05 >
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 11.

Béke áldomások.

Az orosz-francia szövetség bevégzett ténynyé vált; létezésében kételkedni okunk nem lehet. Hogy a hármasszövetség is fennáll, szilárdabban mint valaha, azt ha nem tudnók is, meggyőznek bennünket felőle a most csengő fejedelmi áldomások és hadgyakorlatok.

Mind a két hatalmas szövetség *békét hirdet*, mind a kettő az európai békét tűzte ki zászlajára. Ha őszinte, ha igaz a szándék: az európai béke — amire a zaklatott népeknek oly nagy szükségük van — hosszú, igen hosszú időre biztosítva lenne.

De mi, fájdalom, bár az őszinte szándékot kétségbe vonni jogunk talán nincsen, — mégis *kételkedünk benne*. Mert, ha mind a két hatalmas szövetség egy és ugyanazon alapon, az európai béke megőrzésének az alapján állana: minő akadály lehetne annak, hogy *a két szövetség egyesüljön és egyesülten* kötelezze magát arra: miszerint bármely oldalról, bárki által, támadtassék meg az európai béke, együttesen, egyesült erővel fogja engedelmességre kényszeríteni, ha lehet békés nyomással, ha nem lehet, fegyveres erővel, az európai béke megbontóját?!

Ha így együttesen nem garantirozzák a szövetségek az európai békét: minden perczen szétlépheti lánczait a háboru furiája és a hirdetett európai béke helyett, lehet *eddig soha nem látott véres európai háboru*. E háboru bevallott célja

akkor is az európai béke biztosítása lesz, de a bevallott cél hátterében, egészen más hódítási vagy más érdekek rugói fognak működni.

És hogy különösen az orosz-francia szövetségnek ilyen titkos rugói lehetnek: méltán feltételezhető, ha elgondoljuk, miszerint csaknem megfoghatatlan, hogy olyan merőben ellentétes belserveszetű két hatalom, minő az orosz és a francia — holott az egyik minden emberi jog és szabadság elnyomója, a másik annak előharczósa — miképen egyesülhetett azon célból, hogy az emberi jogokat és szabadságot: a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget legjobban biztosító békét, őrizni fogja? Ezt mi felfogni nem bírjuk. És azért bármily szépen hangzottak és hangzanak a béke biztosítások áldomáspoharai: mi félünk, hogy a pohárcsengéseket előbb fogják követni, az európai háboru Ukáczius szörnyetegeinek dörrenései, mint gondolnók. Vederemo.

De ha csalódnánk — amit Isten adjon! — nem látják-e elérkezettnek az időt az európai népnek arra nézve, hogy a békére megesküdött kormányaitat föl-szólítsák, a népnek nemcsak boldogulást, de maholnap megélhetésüket is veszélyeztető roppant katonai terheknek leszállítására? Minek azok a roppant hadseregek állig fegyverben, ha az európai béke biztosítva van? Nem lenne-e elég fegyverben csak annyi dologtalan katonát tartani, amennyi az államok belbékéjének, nyugalmanak a föntartására szükséges? Mire való a legmunkaképesebb elemnek, a fiatalságnak, nemesak a munkától való

elvonása, de azoknak a polgároknak véresverejtéssel szerzett keresményéből való eltartása? . . .

Ha igaz, hogy az európai béke *biztosítva van*; ezen körülmény és az általános európai terméketlenség, a lefegyverezés kérdését most *legjobbkor kitűzheti napirendre* . . . A mely hatalom most sem látja elérkezettnek az időt a népek vállait összetöréssel fenyegető katonai terheken enyhíteni: az hasonlít ahhoz a korcsmároshoz, aki *természetes bort* hirdet a vendégeinek, pedig a pinczében — *műbort gyártanak* a sáfárjai . . .

* * *

Európa leghatalmasabb uralkodója ma érkezik országunkba, hogy mint királyunk vendége végignézze a Tata környékén végbemenő hadgyakorlatokat. Hisszük, hogy ez a szemle azt a benyomást teszi reá, hogy vitéz hadseregünk minden tekintetben teljesen ki van képezve, hogy újabb áldozatokat nem kíván tőlünk a hármasszövetség.

Reményljük, hogy királyunk atyai tekintélye, a német birodalom ifju császárijának döntő befolyásu szava, hadseregünk képzettsége és a hármasszövetség ereje biztosítja a békét és annak áldásai alatt nyugodtan fejlődhetik országunk. A béke hosszú évei alatt pedig gondoskodnak az uralkodók tanácsadói arról, ami annyira szükséges lenne: a népek anyagi jólétének előmozdításáról.

Mert csak jólétben élő szabad nép nyújthatja a trónok és birodalmok hatalmas támaszat: az erős hadsereget. *K-y.*

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Pohár mellett.

Irtá: Kincs István.

Vannak emberek, kikkel azért nem lehet beszélni, mert igen beszédesek. Akármilyen tárgyat megpendítenek nekik, nyomban neki esnek, mint a nyájnek az éhes farkasok, beszélnek, magyaráznak, lármáznak, szónokolnak, szóval olyan retyerutyázást cselekesznek meg, hogy mellettük valami jó tüdőjű bakagyerek ezredbandája dehogyan jutna szóhoz.

A mi Rikárd bácsink szintén erről a jó oldaláról volt ismeretes. Ha valami társaság közepére bevehette magát, olyankor átvette a szót s vitte olyan dörgedelmes tenorban folyton, míg csak minden hallgatója el nem szökött mellőle. Ilyenkor aztán kénytelen kellenen abbahagyta rettenetes előadásait, az egészből pedig azt vonta le magának tanulság képen, hogy számár emberekre kár szót is vesztegetni. Sokszor elmondta nekik:

— Bolondok vagytok valamennyien veletek nem lehet okosan beszélni.

— De hiszen, Rikárd bácsi — pattant föl valaki a társaságban — minket szóhoz sem

enged jutni. Nem társalgás az, mit maga mivelünk megeselekszik!

— Fogod be a szádat te mafla — riadt haraggal az öcsésére, ki azt a megjegyzést kockáztatni merete — Ki meri azt mondani, hogy én nem hallgatom szívesen az ellenvéleményt? Okos emberrel mindig szívesen beszéllek. Hanem ha valaki szamarakat hord össze, azt persze hogy letorkolom. Különben maradjatok magatoknak, keressék én embert, kivel okosan elbeszélhetek.

Ez volt a szokott frásisa. Hanem azért nem keresett soha. Azaz jobban mondva, ha keresett is, természetesen nem talált. Hiszen a kit egyszer megfogott, azt rudazó kötéllel se lehetett többé közelébe vonszolni, mert bizonyos, hogy az egész napját tönkretette tudományos fejtegetéseivel. A végén azután mégis mi voltunk megint az áldozat.

Egyszer azonban, úgy látszik, mégis megtartotta fenyegetését. Nap nap után későn vetődött haza s mikor kérdeztük, hol merre járt, félvállról vetette oda nekünk:

— Hol? hát mulattam.

— Ah! csakugyan? — csodálkozott Rikárd bácsi öcsése — kerített tehát már jóra való kompanistát?

— Meghiszem, azt felelt nagy büszkén a

a kérdezett — Isten veletek, ma éppen valami kiváló fontos tárgy fölött debattirozunk.

Elment. Ugy látszik, ránk se hederített már, mióta máson próbálhatja ki agyonbeszélői képességét. No de mi nem is sokat törődünk vele. Menjen a bácsi Isten hírével, legalább nem minket nyomorgat agyon. S ha mégis tettünk valamit annak daczára, akkor az nem volt más, minthogy sajnálkoztunk a szegény flótás fölött, kit a mi Rikárd bácsink körmei közé kerített. Nagy dob lesz annak a pár hét múlva minden bizonynyal.

Szerettük volna ismerni azt az embert Ha véletlenül nem valami csodabogara az Ur-Istennek, egy kiváló tulajdonságának mégis kell lennie, rengeteg birkatürellem fölött rendelkezhetik. Néhányan utána is lestünk Rikárd bácsinak, mikor hazulról megindult. Nyomban követtük azután s a nyom egyenesen elvezetett a városvégi sűrűházba.

Hm! nem is csinálja rosszul a bácsi. Bizonyosan a poharakkal beszélget. S az olyan kánikulai rekkenő hőségben hiszen csöpp boldogságot se teszen, ki ott a kert árnyas plátánjai alatt szopogatja a sziverősítőt. Annyira kísértetbe jöttünk, hogy utána csináltuk mi is a dolgot Rikárd bácsinak.

Bementünk.

Valódi első
 minőségű,
 hegyi

fehér és vörös borok

olcsó árban
 kaphatók

Czeplédy Sándornál

„ZÖLDFA“
 szállodában.

Őszinte beismerés.

A bihari ev. ref. egyházkerület városunkban imént lefolyt közgyűlésének legjobban kiemelkedő mozzanata kétségkívül az érdemes és köztiszteletben álló gondnoknak Ritoók Zsigmond, kir. ítélő táblai elnöknek 25 éves jubileuma volt. Ritoók megérdemelte hitfelei részéről az ünnepeztetést. A lefolyt negyedszázad alatt bőszesen megmutatta, mennyire érdeklődik egyháza iránt. Bokros teendői között mindig talált időt egyháza iránt tartozó kötelességeinek teljesítésére. Sok világi katolikus vehetne példát tőle.

Azt is el kell ismerni róla, hogy mikor gondnoki teendőit teljesítette, nem használta ezt fel arra, hogy a katolikusokat vagy a más felekezetbelieket ócsárolta volna. Kár, hogy ebben saját hitfelei közt oly kevés követőre talált. Még az ő jubileuma sem mulhatott el a nélkül, hogy ezt legalább egy tulbuzgó protestáns fel nem használta volna a katolikusok elleni türelmetlen, izetlen, indokolatlan, tapintatlan és történelmi baklövéséktől hemzsegő irodalmi kirohanásra. Nagyon jól tudjuk, hogy az távol áll az ünnepeztetett egyházkerületi gondnok intenciójától, nem is róvjuk fel neki; de sajnos, hogy egyetlen protestáns jellegű ünnepély sem mulik el ilyenfélék nélkül.

De nem ezt akarjuk ezuttal szóvá tenni. Ez ugyan nem érdemes arra, hogy komolyan foglalkozunk vele.

Annál inkább megérdemli a figyelmet a jubiláns gondnok beszéde. Az a férfiú, ki negyedszázad óta vezérszerepet visz a protestáns egyházban, őszintén beismeri, hogy az idők szelme a protestáns egyházat sem kímélte meg: az egyháziasságban, a vallásosságban, az erkölcsiségben visszaesés konstatalható. Ugyanakkor, mikor a közgyűlés konstatalja, hogy »az ugynevezett baptistáskodás és a szociálizmus« zavaroakat okoznak az egyházakban, az érdemes gondnok a következő érdekes vallomást teszi:

»Be kell ismernünk s nincs is miért tagadnunk, ha helyzetünket ismerni s rajta segíteni akarunk, hogy az egyháziasságban, a vallásosságban, az erkölcsiségben a kívánatos mértékben nem haladunk, sőt bizonyos visszaesés is észlelhető. Szomorúan és fájó szívvvel látjuk, hogy hullanak el az egyháznak egyes tagjai, közönyből, anyagi érdekből, vagy rajongásból. Még leverőbb, ha azt ta-

pasztaljuk, hogy magyar ref. nők mily könnyen adják fel vallásukat, melyben születtek, gyakran nemzetiségükkel együtt, holott más nemzetiségek női, talán kisebb fokú műveltséggel, képesek átalakítani a családot, melybe átmentek.

Ha ezek a tapasztalatok igazak, akkor azt kell következtetnünk, hogy egyházi törvényeink, fegyelmiük nem elégségesek magunkban a vallásos és erkölcsi élet színvonalának felemelésére, mert míg amott — szervezetünkben, intézményeinkben — emelkedést, itt vallási és erkölcsi állapotainkban tengést vagy visszaesést észlelünk.

Beszéde további folyamán kutatja e kedvezőtlen állapotokat, ezen erkölcsi decadentiának okait. E tekintetben Ritoók eltér a baranyamegyei és más protestáns konventek felfogásától. Ő nem az államot okolja, mely halogatja az ígért anyagi segély megadását (sőt legújában Szilágyi kijelentése szerint ad graecas Kalendas odázta el), nem a »szabadság«-ban, vagyis a felekezetnélküliségben látja a bajok forrását. És ezt Ritoóknál, aki a liberális egyházpolitikának nálunk egyik előharcosa volt, természetesen találjuk.

Egyházkerületi gondnoki állásában elég tapasztalata van Ritoóknak, hogy más, mélyebben fekvő, belső okokban keresse a bajok forrását és gyógyszerét. Éles megfigyelő és ítélőtehetsége meg is találta azt és egyenesen feltárta a konvent előtt a következőket:

»Magam részéről ez erkölcsi bajok orvoslását, a vallásosság előmozdítását csak hosszú és kitartó munkától, első sorban a lelkészek önzellen, önfeláldozó munkásságától várom s minden javaslatot, mely gyorsan és munka nélkül ígér gazdag aratást, értéktelenné tartok. Az Isten áldása is csak a munkán lehet. Lelkészekre van szükségünk és, vannak ilyenek miközöttünk — kik nemes idealizmussal, olthatatlan, nem lankadó szeretettel, erős hitel az isteni jutalom reményében, munkálkodjanak az egyház belső életének emelésén, kik állandóan szakadatlanul foglalkozzanak a hitek és lelki életével vigasz reményt vivén a megszorodottaknak s az elesetteknek.

A vallás tanítása az egyházban, a vallásos nevelés irányítása az iskolában maradjon a lelkész kezében, világi s épen tudatlan beavatkozás, az egyleti elkülönítés még a jóakaratu is ront, mert ziláltságra vezet s ha tanatizmussá fajul, az épen oly veszély a vallásos életre, mint a társadalomra s az egyházra.

És ha tovább akarok menni annak a kérdésnek a vizsgálatában, hogy hol keressük a

vallástalanság s az erkölcselenség ellen az orvoslást, hol erősítsük az ev. ref. egyház iránt való ragaszkodás érzetét, azt felelem, hogy az iskolában. Ez is hosszú és kitartó munkát kíván s nem kevesebb áldozatot a tanítói kartól, mint az egyháztagok lelki vezetése a lelkészekről.

Ha nem tudnám, hogy lelkészeinek és tanítóinak e nagy munkában már benne vannak, azt mondanám: fogjanak hozzá, apostoli lelkésültséggel, szeretettel. Szeretettel — mondom — mert csak a szeretet termő, alkotó, mely megtermékenyíti a jövőt.

Minden emberi mű gyorsan elmuló, csak a szeretet alkotásai nem!

Az önkény, a hatalom, az önzés, az emberi bűnök emlékei, a piramisok, melyeket örök időre vélték emléktül emelni, már rég-rég halottak, ajkuk zárva, nem szólnak. Jézus szeretet tana s önfeláldozása él és örökké való.

A fentebbiekben már érintettük, hogy más konventek az egyházpolitika által teremtett új viszonyokban találják a baj okát és mi is azt hisszük, hogy ennek jelentékeny része van a gyorsan terjedő bajok előidézésében. Annál nagyobb azonban a baj, ha ahhoz ilyen természetű belső okok is járulnak.

Protestáns atyáinkfiat örülhetnek, hogy nagyérdemű gondnokuk nyíltan feltárta előttük ezeket. Csak azt hallgatta el, hogy sok helyen bizony a lelkészeknél is hiányzik a pozitív hit és helyét a racionalizmus és atheizmus foglalta el.

Vajha megszivelnék Ritoók szavait és kezét foghatnánk egymással a pozitív kereszténység terjesztésében.

Akit az Isten meg akar verni — előbb az eszét veszi el.

Alig van ember, akit a nyomor meg ne hatna, kinek zsebéből ki ne sirna a garas, ha éhez, fázó felebarátját látja, — de nincsen Dáriusnak sem az a kincse, melylyel csak egy pillanatra is meg lehetne szüntetni a nyomort, ha a nyomorultak is nem ilyekeznek tőlük telhetőleg javukra dolgozni.

Ha nélkülözök valaki, miért hajszol utópiákat, és ha más segítségére szorul, miért utáltatja meg magát?

Nyomorúságos volt a czeglédi szocialista gyűlés képe. Nem a megjelentek néztek ki nyomorúságosan, hanem a gondolkodás módjuk. Panaszkodnak nagy nyomorúságukról, siránkoznak rajta, hogy a társadalom nem segíti őket és szitkozódznak, követelőznek, parancsolnak,

— No ne szerénykedjék, tudom hogy nem veti meg a jó italt — biztatta Rikárd bácsi, miközben maga is poharat ragadott.

A kompánistája hajtott a szép szóra. Még boldogabb mosolygásra huzta száját s utánna csinálta a dolgot. Megragadta a poharat.

— Higyje el, kedves barátom — kezdte megint Rikárd bácsi — ön valóságos gyémántember. Sok nációval volt már dolgom, de magához fogható, kivel olyan okosan el lehet beszélni, mondhatom, olyan derékember alig akadt még utamba. Persze mindenkinek nem adatott meg, hogy a hallottakat, okos észszel tudja mérlegelni, mint ön. Hálásnak érzem magamat, de hálámat ezzel a pár pohár sörrel meg borral nem tudom eléggé kimutatni, hogy azonban ön iránt érzett igaz tiszteletemnek mégis némiképp halvány tanujelét adjam, ha megengedi, jövőre legyünk te-tuk: jöjjön így meg a brudert.

Főlkapta a poharát s kocizott a másikkal. Ez se vette tréfára a dolgot, ajkához emelve a nedűt s fenékgig üritette a poharat.

— Így ni — kezdte utána Rikárd bácsi — még egy tiszteletes parolét s azután folytassuk. Ha úgy tetszik most nekem engedem át a szót... az az hogy meg állj, csak pillanatilag még, jut valami eszembe.

Mielőtt azonban még kibökhette volna, mit akar, valaki az asztalukhoz rontott. Magas ember volt sudár bajuszal s olyan átko-

zott grimászokat vágott vad gesztikaláció közben, hogy önkéntelen félelmet keltett a szemlélőben. Rikárd bácsinak barátja legalább csak nem lefordult a székről, mikor megpillantotta, úgy megjijedett tőle.

A mi bácsink azonban hamarabb föltalálta magát. Bomlott siketnéma botlott beléjük. A sok kézforgatás és grimász után ítélve legalább nem lehetett más. S az ilyent el kell távolítani egyszerűen.

— Pinczér! — kiáltotta nyomban, dobja ki ezt a siketnémat!

— Mit? engem kidobni? — ordította el magát a vélt siketnéma — azt szeretném látni! Örüljön az úr, hogy föl nem jelentem a miért ezt a szegényt — s itt a mi bácsink barátjára utalt — mindennap berugatja.

— Ahhoz Önnek semmi köze.

— Hát kinek volna köze hozzá, ha nem nekem? Az én gondjaimra bizták szegény Lázárt s mióta önnel először találkozott, azóta nap nap óta megszökik. Összejártam az egész várost, míg végtére itt elcsiphetem. Ajánlom magamat uram.

Megint gesztikulálni kezdett a másikkal. Haragosan mutatta neki az ajtót.

Rikárd bácsi darabig csak nézte a különös jelenetet, hanem a végén fölfortyant:

— Ha egyszer tud beszélni, hát ne csináljon olyan komédiát.

— Ej! hagyja azt én roám uram — veté

Ő már másodmagával üldögélt a kert sarkában háttal mi felénk és erősen gesztikulált. Ugy látszik, ezek mindjárt ajtóstul rohannak bele a debattirozásba,

Aztán milyen bombasztokkal dolgoznak! Rikárd bácsi épen azt magyarázta a másikkal, hogy a világ egy nagy czirkulus vicziosus. S ez a tárgy kétség kívül tetszett a másikkal is, mert kedvesen mosolygott hozzá s a mellett olyan figyelemmel leste a mi bácsink minden szavát, hogy homlokán szinte dagadoztak az erek.

— Mert hát igenis — hallatszott Rikárd bácsi szava — a világon folyton javitanak s a gazemberek lám csak mégsem akarnak fogyni. Az emberek mindenféle italba belekóstolnak, s a végén a sok kóstolás mégis csak oda lyukad ki, hogy borban az igazság. No nem?

Kompánistájának mosolygó ábrázata elég világosan hagyta helyben a szónok nézetét, hangot se kellett azonfelül még elpazarolnia. Inkább figyelmesen várta, mikor fog már Rikárd bácsi megint valami új dologgal előhozakodni.

Kéznél volt már az új téma: a hadügyminiszter nemrég gyorstüzelő ágyukat rendelt, s ezt az eljárást kellett kritikailag megvilágítani. Hanem előbb azt gondolta, jó lesz talán egyet inni is. Megkínálta a másikat.

— Tessék hőrpenteni!

Hanem az a fülét se billentette.

más vagyónára áhítoznak — igyekvélük elérni a társadalom segítségét.

Ime megállapodásaik eredménye:

Bikádi András a következő javaslatot terjeszti a kongresszus elé:

1. Mondja ki a pártgyűlés, hogy a papi birtokokat állami kezelésbe vegyék és azokat az összes kincstári birtokokkal együtt öt holdas parcellákban utólagos haszonbérlettel mellől haszonbérbe adják.

2. Mondja ki a pártgyűlés, hogy véleményükkel össze nem egyeztehető az, hogy a földet egyes fajok bitorolják régi ezimeiknél fogva.

3. Minden földbirtokos, a kinek száz holdnál több földje van, köteles ötholdas parcellákban haszonbérbe adni birtokát.

4. Az éves, hónapos, vagy hetes eselédviszony ember és ember között megszüntetessék; a napszám-munkánál tizenkét órai munkaidő állapiassék meg, a ki többet dolgozik, óránként külön fizetessék meg.

5. A gyermek-munka töröltessék el, az általános és ingyenes iskoláztatás pedig hozassék be.

6. Mindazok, akik az emberhez nem méltó eselédrendszerrel nem állják dícsőíteni, mint az emberi méltóság és tekintély súlyosztására törekvők, erkölcsi nyomorultaknak és megvetésre méltóknak tekintessenek.

7. Követeljük, hogy minden szolgabírói járásban a szakmunkák ellenőrzésére a szakmák kebelől egy-egy szakhivatal állitassék föl.

8. Végre hozassék be a fokozatosan emelkedő adó a következő kulcs szerint: 500 forintjövdelem után legyen az adó 1 százalék, 1000 frt után 2%, 4000 után 8%, 12,000 után 25%, 25,000 után 50% s persze így 100,000 frt után 200% essék.

Idáig ismertünk 8 boldogságot, most megszületett ez a 8 ostobaság; mindössze az 5 és 7 pont bír realis értékkel belőle.

Jobb lett volna felemlegetni, hogy szüntesse be a miniszter a gyermekek koreszmázását, állítsa vissza a derest azon család apák számára, kik egész familiájuk keresményét elverik szombat este, ne pipázzanak összedugott kézzel aratás idején, ne tartsanak igazgatóik számára 8 szobás lakosákat, s már sokat javult a sorsuk.

Ha pedig az ő burzsoátlan fejükkal megértik, hogy bajaik nagy része közös a gazdákkal s nem egymás ellen, de velük együtt küzdenek a mai utilitárius rendszer ellen, akkor vissza jönnek a régi jó idők.

Érdekes még, hogy a gyűlés végén egy csendes, veszélytelen beteg, valami dr. Schmidt Jenő, az ideális anarkista filozófiát — állam nélkül — ajánlotta mint minden baj orvoságát.

Ilyen gyűlés soha nem fog javára szolgálni a munkásoknak.

oda boszusan a másik — süketnémának csak így lehet beszélni.

— Lánzos lobogós! — tört ki Rikárd bácsi — mit beszél? ez az ember süketnéma? Megbolondult az ur?

— Én még hála Istennek négy kerékkel volnék — felelt elég érthető czélatossággal — Különböndt mondta már, ajánlom magamat.

Karonfogva távozott a némával. Rikárd bácsi üveges tekintettel meredt utánunk. Ki volt kelve a formájából iszonyatosan s még sem tudott szóhoz jutni.

A kert sarkában fölneveztünk. Tetszett nekünk az a különös jelenet. A mi bácsink három napig traktál egy némával s annyira beszél neki, annyira traktálja szóval, úgy retyerutyáz mellette folyton, hogy észre se veszi a süketességét s némaságát.

Tűrtöztettük magunkat, hanem egyikünk jó kedvében mégis elvakkantotta magát. Az öreg figyelmes kezdett lenni ránk s hogy nem; megismert, arra már kikökönt teljesen a barázdából.

Fölugrott a helyéről s odarontott hozzánk.

— Ti gazemberek! — kiáltotta magánki-vül, ... hanem azután mintha meggondolta volna magát, nem folytatta, végtelen megvetéssel nézett rajtunk mindössze végig s teli keserőséggel távozott a sörkertből.

Az igazságügyminiszter Nagyváradon.

Szeptember 11.

Erdély Sándor, igazságügyminiszter, ki a mult hét elején 3 napig városunkban időzött, sürgős dolgait Budapesten elintézvén, pénteken este a gyorsvonattal újra visszaérkezett Nagyváradra és pár napig testvérénél, Erdélyi Károly, nyugalmazott káptalani inspektornál fog időzni. Az igazságügyminiszter tegnap újra megtekintette Ritoók Zsigmond táblai elnök kíséretében az épülő igazságügyi palotát, majd a Szent-László téren, jelenleg a régi reáliskola épületében elhelyezett kir. törvényszék hivatali helyiségét vizsgálta meg.

A királyi törvényszéknél Jelentsik István, Mihályházy Kálmán, Móré Pál, Geléta Géza bírókat felkereste szobáikban, mindenikkel néhány percig társalgott és a hivatalos ügyekről kérdezősködött.

Visszajövet egy kis baleset történt a kegyelmes urral, ki Ritoók Zsigmond kir. táblai elnökkel egy kocsiiban ült, amennyiben a Bazar-szorosban éppen szemben találkozott a miniszter kocsija a Rimanóczy szálloda omnibuszával és a meglehetősen sebesen robogó kocsis beleütődött a miniszter kocsijába, melynek oldala erőssen meghorzsolódott, de a bennülőknek egy kis hirtelen ijedtségen kívül semmi bajok nem történt, úgy, hogy a miniszter kocsija ismét zavartalanul folytatta útját egy pár másodpercnyi megállás után.

Ime egy csodálatos argumentum a Bazar szoros kibővítése mellett. Azt hisszük, most már maga a miniszter ur is fog egy pár protezsáló szót emelni a belügyminiszter kollegájánál, ha arról lesz szó, hol építsék hát tulajdonképpen a színházat.

A miniszter délben még néhány privat látogatást tett.

Érdemkeresztes tanító.

— Görbed község ünnepe. —

Szerte bejárta a művelt világot a poroszfrancia hadjárat után a vaskanczellárnak Bismarck herczegnek mondása, midőn a porosz hadsereget dícsőítették előtte:

— A háborut nem a porosz katonaság, hanem az iskolamesterek nyerték meg.

Szép mondás s főleg sok igazság rejlik benne, mikor a népnevelés fontosságát ilyen markánsul aposztrofálja. A nemzetek ereje, haladása első sorban a népnevelésbe van lefektetve. Ez az emeltyűje a nemzeti eszme megerősödésének s fokozója a hazafiságnak.

A hol a népnevelés jó, ennek átható ereje érezhető az egész nemzet organismusán.

A magyar népnevelés még nem érte el azt a magaslatot, a melyen szeretnénk már látni, s a melyre biztosan el is fog jutni. Az állam, a felekezetek vállvetve törekednek a népnevelés fejlesztésén, de az anyagi erő hiánya sokban útját állja e nemes törekvésnek. Ennek daczára büszkék lehetünk azokra az iskolamesterekre, akik — és a legtöbb ilyen — igazi önfeláldozással buzgólkodnak népünk oktatásán. Ugy a multban, mint a jelenben voltak magyar néptanítók, akik nagyon is részt kérhetnének abból a dícséretből, amivel a német egység megalkotója kitüntette a porosz iskolamestereket.

A tegnap Görbed községben lefolyt szép ünnepély elismerése volt a nemes kötelességtudásnak, félszázados fáradhatlan munkának.

Nem régen megemlítettük, hogy a király ő felsége Fetser József görbedi r. kath. tanítót

50 éves buzgó szolgálata s a tanügy terén kifejtett eredményes működéséért a koronás ezüst érdem kereszttel tüntette ki.

A királyi kegy ezen megnyilatkozása a mennyire méltó férfiut ért, éppen úgy elismerése volt a néptanítókodás fontosságának.

Az érdemkeresztet tegnap délelőtt tüzte az ünnepelt derék férfiú mellére dr. Beöthy László főispán, Sipos Orbán kir. tanácsos tanfelügyelő jelenlétében.

A szép ünnepély lefolyása a következő volt:

A fogadtatás Tenkén.

Tegnap kora reggel utazott ki Görbed községbe Sipos Orbán kir. tanácsos, Biharmegye kir. tanfelügyelője, hogy megtegye a szükséges intézkedéseket az egész község apróját, nagyját örömmel eltöltő ünnepélyre s mint a közoktatási kormány képviselője jelen legyen az érdemkereszt feltűzésénél.

Jókor délelőtt indult Beöthy László főispán az ünnepélyre. A tenkei járás kezdetén már nagy közönség várta az érkező főispánt. A járás intelligenciája, birtokosok, előljárók gyűltek össze fogadására.

Lindeumayer Antal cz. kanonok, esperesplébános üdvözölte a főispánt, köszönetet mondott megjelenéséért.

Az őszinte tisztelet, szeretet meleg kifejezését szép szavakban köszönte meg a főispán.

A hosszú kocsisor a fogadtatás után bevonult Tenkére, a hol a házak dusan fel voltak díszítve nemzeti lobogókkal.

A görbediek ovációja.

Rövid pihenés után a diszes közönség a főispánnal Görbed községbe kocsizott.

A község határanál diadal-kapu volt felállítva, messze tündöklő »Isten hozott!« felírással s a prépostsági uradalom bérlőtének: Geiszt Gyula birtokosnak uradalmi tisztje fogadta lovas bandériummal Beöthy László főispánt csinos, kerekded beszéddel üdvözölte, hálás köszönetét fejezve ki, hogy a községet megjelenésével szerencsétlente.

Beöthy László válaszolt az üdvözlésre. Örömmel jött Görbedre s felhasználta az ünnepélyes alkalmat, hogy a járás és a község polgáraival érintkezzék, mert hivatását találja a tisztviselőnek abban, hogy a lakosság közeledhessék hozzájuk. Ő hozzá is közeledjenek bizalommal, hogy ügyeikben sikerrel járhasson el. Szívéből kívánja a község lakosainak jólétét. Élénken megéljenezték a főispán őszinte kerestlen szavait.

A menet a határtól, lovas bandérium élén a községbe a róm. katolikus templom elé vonult.

A templom ajtóban, teljes papi díszben Liszt Imre piébános várta és üdvözölte a főispánt, köszönettel adózván, hogy fáradtságot vett ezen tanítói ünnepfényét megjelenésével emelni.

Majd bevonult a nagy közönség a zöld galyakkal, virágokkal díszített, füvel behintett templomba, hol kezdetét vette a tulajdonképeni ünnepély.

Az érdemkereszt feltűzése.

Az egyszerű, fekete ruhában megjelent kitüntetett jubiláns tanítóhoz Beöthy László szép beszédet mondott. Kiemelte a legalkotmányosabb koronás király magas kegyét, melylyel a hosszú félszázados, becsületes, ernyedetlen munkát jutalmazta; fejtegette a kitüntetés erkölcsi értékét, s a népnevelés nagyszemélyességét, a melyet szintén megtisztelt elismerésével Urunk királyunk, akinek hosszú életéért milliók ajka fohászkozik.

A szép beszéd végeztével az ünnepelt tanító mellére tüzte az érdemkeresztet.

Fetser József szemeiben megjelentek a meghatottság könyei. Hosszabb beszédet mondott; hálás köszönetet mondott király ő Fel-

ségének a kitüntetésért, a kormánynak, egyházmegyei főúrának dr. Schlauch Lőrincz bíbornoknak, egyházmegyei eljáróságának, a főispánnak, a világi hatóságoknak a becses közreműködésért, melylyel a kitüntetést kieszközölték. Igéretet tett, hogy az elmúlt 50 év után is az egyháznak és a hazának szenteli életét és szolgálatát.

A Te Deum.

Ezután Liszt Imre plébános a virágokkal szépen feldiszitelt oltárnál Te Deumot, majd szent misét tartott. A hálaadó istentisztelet alatt az egész közönség szívvel, lélekkel énekelte az orgona intonálása mellett a Szózatot s a Hymnust.

Az istentiszteleten a község lakosai nagy számmal, ünnepi díszben voltak jelen.

A lakoma.

A meghatóan szép ünnepély és Te Deum végeztével az előkelőség Geiszt Gyula kastélyába vonult, gazdag lakomára, melynél a betegsége miatt távollevő földesur képviselőjében uradalmi ispánja és szeretetreméltó kedves neje teljesítették a gazda és gazdasszonyi szerepet, igazi szíves magyar vendégszeretettel, lekötözöl szíveséggel.

A pazarságig gazdag lakoma alatt szebbnél-szebb pohárköszöntők hangzottak el.

Az első fejköszöntőt Szabó János fekete-győrösi birtokos mondotta Beöthy főispánra.

Utána Lindenmayer Antal cz. kanonok éltette szép szavakban a kitüntetett Fetser Józsefet.

Frappáns hatású beszéd keretében Sipos Orbán a közoktatási kormány nevében köszönetét fejezte ki a főispánnak, aki közbenjárásával kieszközölte a kitüntetést s jelenlétével díszére volt az ünnepélynek; ezzel is felemelvé a kultur-politikát és kultur-hivatást megérdemelt magaslatára. Ez erőt, biztatást ad, hogy joggal várhatjuk a népnevelés fontosságának elismerését. Ezután részletesen méltatta a kitüntetett életét; visszanyulván egész addig, mikor mint honvéd szolgálta a szabadságharcban a hazát.

Szabó János földbirtokos Sipos Orbánért ivott magyaros áldomást. Kiemelte mily derekas, hálára kötelező működést fejtett ki tanfelügyelői állásában a magyar kultúra emelésére.

Még többen mondtak igen sikerült felköszöntöket s a lakoma késő délután véget ért.

A szép ünnepély Geiszt birtokos bőkezűségét dicséri.

Beöthy László főispán Sipos Orbán kir. tanfelügyelő társaságában még korán este hazakerkezett székhelyére.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 12. Díjlövés és teke verseny a nagyváradai polgári lövöldében.

Szeptember 15. Biharmegye őszi közgyűlése.
Szeptember 24. Katonai lóvászár Nagyszalontán.
Szeptember 25-26. Lóversenyek Nagyváradon

Szeptember 27. Katonai lóvászár Nagyváradon.
Október 3. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Az autonómiai választások.

Tegnap volt Nagyváradon a kath. autonómiai választások első napja. Mindhárom városrészben igen lanya volt az érdeklődés a katolikus polgárok körében s csak kevesen adták le szavazataikat. Ezen gyenge érdeklődést annak lehet tulajdonítani, hogy hétköznap a megélhetés gondjai veszik igénybe a polgárság

idejét s a szavazást mára, amikor is vasárnap lévén, halasztották. Felhívjuk katolikus polgártársainkat, hogy ma minél tömegesebben gyakorolják jogukat s adják le szavazataikat az autonómiai kongresszusra küldendő képviselőnkre. Az alábbiakban ismételve közöljük a választási elnökök felhívását:

Az autonómiai kongresszusra küldendő képviselőjelölteknek egyikének, a legtöbb szavot nyert gróf Batthyány Józsefnek a választás folyama alatt közbejött elhalálása miatt újabb választás szüksége merül fel, a n v á r a d o l a s z i plébániai ötös bizottság elhatározása folytán ezen választásra folyó szeptember hó 11. 12. és 13. tüzetik ki, mely napokon reggeli 9 órától déli 12 óráig és délutáni 3 órától este 6-ig a n v á r a d o l a s z i r ó m . k a t h . plébánia földszinti helyiségében történik a szavazás.

Minthogy a képviselők buzgó vallásos meggyőződésüktől függ az autonómiai kongresszuskon, egyházunkra üdvös működése, felkérünk a N.-Várad-Olaszi városrész szavazni jogosult kath. polgárai, hogy a választás céljából tömegesen szavazati jogukkal élni és szavazatukkal csakis igaz és hithű kath. férfit támogatni, ismerjék lelkiismeretes köteleységüknek.

Kelt a n v á r a d o l a s z i plébániai ötös bizottságnak 1897. szeptember 3-án tartott üléséből.

Dencs János,
bizottsági elnök.

*

Az autonómiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d - u j v á r o s i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig lehet szavazni a plébánián.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5.

Nemeskey Andor,
biz. elnök.

*

Az autonómiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d - v e l e n e z e i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig lehet szavazni a plébánián, vasárnap meg d. e. fél 11-12-ig, d. u. 1/2+6-ig a r. kath. fiúiskola tantermében lesz a szavazás.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5-én.

Gabriely Lajos,
biz. elnök.

A békés-csabai róm. kath. egyháziéletti kegyurasági ügy egyezség útján való végleges rendezése.

A békés-csabai, sokáig vita tárgyát képezelt, kegyurasági ügy, melyben a múlt év végén Ő csász. és apost. királyi Felsője, mint legfőbb kegyur legmagasabb döntést méltóztatott hozni, Békés-Csaba városának kérelméhez képest az egyezség útján való rendezés útjára terellett. Mint lapunkból olvasóink előtt ismeretes dr. Schlauch Lőrincz bíbornok, megyés püspökünk a kegyuraság megváltása iránt egyezséget kötött B.-Csaba községével, amely egyezséget Ő csász. és apost. királyi Felsője f. évi aug. 26-án kelt legfelsőbb felhatalmazása alapján a vallás és közokt. m. k. r. miniszter jóváhagyván, a nagy port vert és a lapokban nem egyszer szenvedélyesen tárgyalt ügy minden oldalt teljesen megnyugtató békés végleges elintézését nyert.

A b.-csabai plébánia az egyezség által püspöki szabad adományozás alá tartozó plébániává válván, rendes betöltése rövid idő alatt lehetségessé válik.

* Pável püspök jubelliuma. Csendben, zajtalanul ülte meg a nagyváradai gör. kath. egyházmegye tegnap Pável Mihály püspök ki-nevezetésének negyedszázados évfordulóját. Az

egyházmegye összes gör. kath. templomaiban ünnepélyes hálaadó isteni tiszteletek voltak. A nagyváradai gör. kath. székesegyházban reggel 8 órakor Vela Pál, Laurán Ágoston, Sarkady Tihámér, Juhász György, és Nes Mózes, valamint az alsóbb papság segédletével Kőváry Tivadar nagy prépost ünnepélyes szent misét tartott, a mely után Te Deumot zengtek a jubiláns főpásztorért, aki jelenleg Bihar-Füreden tartózkodik. Az istentisztelet alatt a szemináriumi énekkar szép egyházi darabokat énekelt. A templomban az egyháziakon kívül nagy számmal voltak a hívek jelen. Az istentisztelet után a káptalan tagjai meleg hangú üdvözlő sürgönyt intéztek a főpásztorhoz, a melyben hálaadják, szeretetüket fejezték ki. Ezenkívül a helybeli papság, az az udvari papság és az intézetek üdvözölték táviratilag az ünnepelt egyháznagyot.

* Mária nevenapja. A kath. egyház ma üli a Mária ünnepek legszebbikét: Mária nevenapját. Különös hálával és tisztelettel eltelve ünnepeljük a Megváltó édesanyjának névnapját. A összes templomokban nagy ünnepélylyel tartják meg az istentiszteletet s az egyház mindazon hívőknek, kik e napon áhitattal szent áldozáshoz járulnak bucsut ad. — Körözs-Tarjánban ma van a templomszentelési ünnep, bucsuval. Az ünnepélyes szent misét Lopusny Gyula szent József intézeti alkormányzó, a szent beszédet pedig Pálffy Béla várad-újvárosi segédlelkész tartja. A bucsun Nagyváradról is sokan lesznek jelen.

* Szegedi hívek alapítvány Radnán. Számos szegedi katolikus hívő nevében Lippai István rókusi polgár a Mária-radnai zárdafőnököknek, Amberger Gyulának, 110 frt 50 krt nyújtott át kisasszony napján, a radnai bucsu alkalmából, mely összeget a zárda mise-alapítványaként fogja kezelni s évi kamataiból minden évben, szeptember 7-dikén az ottani szegedi millenárius Szent-István kápolnában énekes szent misét tartanak. Egyszersmind a radnai zárdafőnök a millenárius kápolnát átvette s gondozását magára vállalta.

* Wolaffka Nándor Királyházán. Szép ünnepe volt a napokban Királyháza ugocsamegyei községnek. A bucsu napján ugyanis Wolaffka Nándor debreczeni kispőst mondta a nagymisét, melynél a környék papsága segédkezett neki. Mise után Wolaffka maga vitte fel az oltárszentséget nagy körmenetben a hegyre, mely alkalommal — a baldachint az odavaló intelligencia vitte. Wolaffka szög beszédet tartott, a mely az ezrekre menő hívőket valóságilag elragadta. A körmenetet ismét maga vezette le. Délben Duchnovszky plébános vendégszerető házában fényes ebéd volt. Ebéd után a királyházi katolikus hívek nagy küldöttsége élükön Duchnovszky Antal főtanítóval, köszönte meg a püspöknek látogatását, este pedig elutazott Wolaffka, miután már péntek reggel a Mária-pócsi bucsura vezette a debreczeni híveket. A másfél napig tartó utat, maga Wolaffka is gyalog tette meg.

* A p. tamási — f. dernai vasút. Tegnap lapunkban említettük, hogy a »Hazi aszfaltipar részvénytársaság« kérvényt adott be a megyéhez, melyben a p.-tamási — f.-dernai h. é. vasútra anyagi és erkölcsi támogatást kér. Tegnap ugyan e tárgyban az engedményes Popper István is nyújtott be egy kérvényt a megyéhez, melyben a multkori közgyűlésen megtagadott 100.000 frtnyi segély megszavazását kéri. Kérvényében, melyben figyelemre méltó indokokat hoz fel az új vasút létesítésére nézve, főképp még azt is hangoztatja, hogy az általa tervbe vett vasutat Felső-Dernától folytatólag Szilágy-Somlyóig is ki akarja építtetni, hogy a szilágyság közvetlen összeköttetést nyerjen Bihar-megyéével és ez által a szilágyságnak újabb Debreczen felé gravitáló forgalom ismét

természetes régi irányában tereltetnék vissza. Valószínű, hogy a megye ha most nem is, de decemberi közgyűlésében e célra nagyobb összeget fog megszavazni, mivel a Szilágysomlyó-Margittai vasút kiépítésére már rég meg szavazott nagy összeget nem kellett folyó sítania azon okból, mert az előkelő anyagi támogatás hiánya miatt nem jöhetett létre.

* Ebéd Széchenyi Jenő kanonoknál.

Széchenyi Jenő prépost-kanonok, Alsó-Fehér megyének a Szt.-László fürdőben időző főispánja, gróf Zeik Dánielnek és a kanonok ar testvéröccsének Széchenyi Józsefnek, a zombori választókerület országgyűlési képviselőjének tiszteletére, ki szintén városunkban időzik, ma délben nagy ebédet ad lakásán, melyre még a következő meghívott vendégek hivatalosak: dr. Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, Miskolczy Barnabás, dr. Miskolczy Ferencz, Rádl Ödön, báró Kemény Gábor, Des Echerolles Kruspér Sándor, Nátafalussy Kornél, Cziffra Gerő és Bulyovszky József polgármester.

* **Biharmegye virilisei.** A megyei központi választmány által megállapított virilisi névjegyzék és azok ellen beadott felebbezésekre hozott határozatok f. hó 20—30-ig a megyei irattárban közszemlére lesznek kitéve. A felebbezések a központi választmány elnökéhez adandók be.

* A nagyváradai bakák hazaérkezése.

Most még keményen állják a strapát a mi bakáink Tata környékén, hol holnap kora reggel kezdődik meg a tulajdonképeni magva a gyakorlatoknak, midőn az uralkodó jelenlétében kell megmutatni, mire képes a magyar katona. Ez a kemény munka azonban csak három napig tart, mert 15-én már lefujnak a gyakorlatoknak. A nagyváradai 4. számú honvéd gyalogezred bakái a jövő hét csütörtökén hajnalban érkeznek haza egy külön vonaton. Hazaérkezés után azonnal leszerelés lesz s a tartalékosokat, valamint a 3 évet kiszolgált katonákat hazaeresztik.

* **Egy nagyváradai fiatal művész.** Ily című multkori hírünk kiegészítésül közöljük, hogy a fiatal Jancsó Jenő olajfestésű tájképe tegnap óta a Bémer téren a Dióssy Ödön csemegekereskedésének kirakataiban van közszemlére téve. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy az ifj. Berger Sámuel könyvkereskedése kirakataiban pedig a nagyváradai »Trilby« előadás szereplőiről van néhány igen sikerült fénykép kiállítva.

* **Allami iskola Gyapjun.** Tudvalevőleg a millennium alkalmából a magyar kormány több állami népiskolát állított fel. Sáros Orbán tanfelügyelő buzgólkodása folytán Biharmegye is kapott néhány állami iskolát. Gyapju községben már készen áll a csinos iskola épület s e hó 15-én megnyitják. A megnyitó ünnepélyen Sáros Orbán kir. tanfelügyelő is jelen lesz.

* **Nagyvárad egészségügyi állapota.** A beállott őszi idő, nagyon is meglátszik, Nagyvárad egészségügyi állapotában. Ma már nem olyan kedvező, mint nyáron volt, sőt már a ragályos betegségek is felüttek itt ott a fejüket. A gyermekek ijjesztő réme, a difteritisz már egy áldozatot is követelt. A szőlőhegyen halt meg egy kis gyermek e súlyos betegségben. Az óvintézkedést megtették, mert tudni való, hogy ilyenkor terjed leginkább a ragályos betegségek csirája, minek óriási mérvét, az elmúlt években oly nehezen sikerült apasztani.

* **Diszes esküvő.** Riharvármegye tisztikarának egyik derék tagja: *Dessenffy* László alszámvévő ma, vasárnap délután tartja egybekelését özv. *Antalóczy* Adolfné nagybirtokosnő kedves szép leányával: *Antalóczy* Annuska kisasszonnyal. Az esküvő a bihari r. kath. temp-

lomban megy végbe, mely után a nagyszámu, előkelő nászvendégség a bájos ara édesanyjának pelbárthidai házában gazdag lakomára gyűl össze.

* **A nagyszalontai vasuti ut.** Nagyszalonta város f. hó 8-án tartott rendkívüli közgyűlésében a vasuti ut kiépítésére 64.000 frt. törlesztés kölcsön felvételét határozta el. Ez az alig pár ezer lakossal bíró város ennyit áldoz egyetlen utcájára kikövezéseért míg Nagyváradon a főutca kövezetét úgy javítjuk, hogy egy kicsit megforgatják a már csaknem kerekre kopott köveket s egy kis kavicscsal behintik melyet 3—4 eső le fog mosni s újra olyan rossz lesz az ut mint azelőtt.

* **Diszvacsera a polgármester tiszteletére.** Említettük már, hogy a »Réti Népkör« dr. Bulyovszky József polgármester tiszteletére diszvacserát rendez. Az ünnepélyt a jövő szombaton este tartják meg a Zöldfa szálloda termében. Eddig már száznál többen írták alá a részvételi ívet s így az ünnepély sikere biztosítva van. A kör választmánya azonban mindent elkövet, hogy az estély minéi inpozánsabb lefolyású legyen.

* A statisztikai hivatal új szervezése.

A kereskedelmi miniszter tegnap hosszú körrendeletet intézett valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságokhoz, melyben tudatja, hogy folyó évi szeptember 17-től kezdve a régi statisztikai törvény hatályát veszti s az 1897. évi XXXV. törvényezikk lesz irányadó, valamint a statisztikai hivatal czime is az eddigi »orsz. m. kir. statisztikai hivatal« helyett »Magyar királyi központi statisztikai hivatal« lesz. Ebből az alkalomból a miniszter nagyon figyelmébe ajánlja a hatóságoknak a statisztika fontosságát s tudatja, hogy éppen erre való tekintetből a jövő évtől kezdve a statisztikai hivatal összes kiadványai hivatalból meg fognak küldetni valamennyi törvényhatóságnak a levéltár, illetve könyvtárakban leendő megörzés végett. Végül utasítja a miniszter a törvényhatóságokat, miszerint a kebelükben szervezett statisztikai bizottságokat oszlassák fel, mert azokra most már semmi szükség nincs, mivel az ezek által teljesített adatgyűjtésekről az új törvény más módon gondoskodik.

* **Bűnügyi vizsgálat a sár és kavicsbordás ügyében.** Már említettük, hogy a Nagyvárad város pénztára kárára a sár-és kavicsbordásnál elkövetett nagy család ügyében a bűnügyi eljárás megindítása végett az összes iratokat áttette dr. *Bulyovszky* József polgármester a kir. törvényszékhez. Az ügy most már a vizsgáló-bírósnál van s *Bige* Gyula a vizsgáló-bírósnak főnöke *Ember* Géza vizsgáló-bírónak osztotta ki az érdekes ügyet a vizsgálat megejtése végett. Közelebb már megkezdik a vizsgálatot.

* **Egy fiatal leány halála.** Mély részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak megtört szívvel tudatják a szeretet jó gyermek, testvér, sógornő és rokon *Tóth* Vilma-nak folyó hó 10-én, este 11 órakor, élete 18-ik évében, rövid szenvedés után történt ethunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 12-én d. u. 4 órakor fognak Kis-Magyar-utca 18-ik szám alatt lévő lakásnál az ev. ref. egyház szertartása szerinti beszéd után az olaszii sirkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai, barátnői és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1897. szeptember hó 11-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Tóth* József és neje szül. *Tarsoly* Ida, az elhunyt szülei. *Vichnerek* József, *Béler* Gyula, az elhunyt sógorai, *Tóth* Ida, *Tóth* Mária, férj. *Vichnerek* Józsefné, *Tóth* József, *Tóth* Anna, férj, *Béler* Gyuláné, *Tóth* Lajos, *Tóth* Margit, az elhunyt testvérei.

* **Intézkedést — amig nem késő.** A város már hetek óta ásátja a Rhédey-kert mellett a árapasztó csatornát. A száraz me-eleg időben azonban nem dolgoztatott a város olyan erővel, hogy még az őszi esőzések be-

következte előtt befejezzék a csatornát. A pénteki esőzés teljesen megtöltötte a kiásott árkot s mivel a *Rulikovszky* temetőhöz vezető uton a hidépítést még meg sem kezdték, az uttól nem birt lefolyni a víz s elborítja járvány kór-káz mögött levő földeket. Még ez a kevés esőt csak beissza valahogy a száraz föld, de nagyobb csapadéknál a járvány kórhatat s a Zöldkerti temetőt elönti a víz, annál iukább mert a régi hidat eltömték s ott nincs lefolyása az összegyűlt víznek. A legsürgősebb intézkedésre van szükség hogy a nagyobb bajnak elejét vegyék,

* **Rezervisták haza érkezése.** A tizenkilenc napra bevonult közös hadseregbeli rezervisták, szerdán fognak haza érkezni Pankotáról. A szabadságolás csak pénteken lesz, ekkor az összes berukoltakat leszerelik és haza bocsátják őket. Pankotáról már kedden reggel elfognak indulni és csatározva jönnek egész Nagyváradig.

* **A bíró bank.** Egy velencei csapszékben egy néhány markos legény, bíró bankot játszott s *Madari* József sokat talált veszíteni. Dühében ráfeküdt a bíró bankra és elakarta vinni. A többiek erre lefoglák és úgy helyben hagyták, hogy kocsin szállították a lakására. Az ügy most a rendőrség előtt van.

* **Szerencsétlenség egy bányában.** Megirtuk ezelőtt pár nappal annak a szerencsétlen *Klein* János nevű bányásznak esetét kire a napokban egyik rézbányai tárnában egy 30—40 kiló súlyu kődarab esett, mely azonnal megölte. A vizsgálatot a főszolgabíróség megindította, s a következőt állapította meg. A halálos szerencsétlenség az u. n. *Lobkovitz* tárnában történt. Itt dolgozott *Klein*, *Páth* Péter, *Kapros* Károly és *Krisztián* Juon bányászokkal reggel 4 órakor s egész fél 12-ig fúrásokat eszközöltek érczkéréses céljából. Ekkor dynamit robbantásokat eszközöltek, úgy látszik ekkor lazulhatott meg a szikla fal, mivel délután midőn újra visszamentek dolgozni, hogy a robbantás által összetört sziklákat eltakarítsák, egy nagy kő egyszerre csak levált a tárna tetejéről s oly szerencsétlenül esett *Klein* fejére, hogy az pár percnyi kinlódás után kilehelte lelkét. A hullavizsgálatot *Deák* Jakab vaskóhi körorvos teljesítette, ki megállapította, hogy a bányász halálát nagymérvű agyrontcsolás idézte elő.

* **Az első fecske.** Mi lehetne más ilyenkor az első fecske, mint egy *Orpheum*, mely német erkölcselenségeivel, megmételyezni iparkodik a jó erkölcsöt, de szórakozást éppen semmit sem nyújt. A rendőrkapitányi hivatalhoz folyamodott játszási engedélyért, hanem — a rendőrség dicséretére legyen mondva, — itt elég mostoha kezekre talált, amennyiben nem engedték meg neki az engedélyt. Így most már nem ütheti fel Nagyváradon a sátorfát a kóbor zenger társulat.

* **A külföldi lutri eltiltása.** Most, hogy nálunk a kis lutri végnapjait éli, a pénzügyminiszter egy rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben figyelmezteti a közönséget, hogy az 1897. évi VII. t. cz. értelmében Magyarországon külföldi kis lutrikra betétet tenni vagy külföldi számsorsjátékokban részt venni, mindenkinek tiltva van, szintugy nincs megengedve külföldi lutrikra betéteket gyűjteni vagy elfogadni. Akik ezen törvény ellen vétnek, tettenérés esetén, a mennyiben az osztrák kis lottón játszanak vagy arra betéteket elfogadnak, a betétek 10-szeres összegétől 50-szeres összegig terjedő legalább 2 forintban megállapítandó pénzbírsággal, a mennyiben pedig a tiltott sorsjátékokra vonatkozó betétjegyet (riscont) vagy bárminemű okmányt árulnak vagy vesznek, a befizetett összeg ötszörös összegétől egész tizszeresig terjedő pénzbírsággal fognak büntettetni. Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy mit fognak már most csinálni a lutris nénikék az álmos könyv számaival, ha már lutrizni sem szabad?

A «tekintélyes» tolvaj.

— Megdézsmálta a község pénztárát. —

A szomszédos Bihar-Püspökiből írja levelezőnk, hogy az ottani község-gazda: Szilágyi I. már új év óta tapasztalta, miszerint a község-házánál levő pénzes szekrényből, a melyben a közpénzeket kezelte, kisebb-nagyobb összegek tűntek el. A szekrény zárján semmi nyoma sem volt az erőszaknak.

A legéberebb őrködés nem vezetett nyomra. Hiába lestek utána a szarka természetű jó madárnak, nem bírták megfogni. De a pénz sűrű időközökben hiányzott. 10—20 frtnak hiányt helyét találta Szilágyi uram.

Arról meggyőződtek, hogy »belső» embernek kell belekontárkodni a pénzkezelésbe és pedig álkulcs segítségével.

Végre Herczegh János községi jegyző nézett utána a dolognak s kiderült, hogy a tolvaj nem lehet más, mint Vadászi Mihály, akit az elmúlt évben választottak elöljárónak.

Az esetet feljelentették a csendőrségnek s Nagy István csendőrőrmester a nyomozatot megejtve, Vadászi Mihályt letartóztatta. A kutatásnál megtalálták a kulcsot.

Vadászi ugyanis a pénztári másodkulccsal nyitogatta ki a pénztárt s összesen mintegy 280—300 frtot lopott el.

A »tekintélyes» tolvaj jó módu gazdaember, aki közbecsülésben állott a község lakosai előtt s éppen ezen körülmények miatt nagy meglepetést okozott az eset a községben.

A csendőrség előtt megkísérelte a tagadást, azonban a csendőrőrmester annyira összehozta a bizonyítékokat, hogy minden tagadása hiába valónak bizonyult s végre is bevallotta bűnös tettet. A bűnjelekül szolgáló kulccsal lakattal együtt behozták a nagyváradi kir. törvényszék fogházába, a hol elmélkedhetik füstbe ment népszerűségéről.

EGYESÜLETEK.

A Hirsch-egylet közgyűlése. A báró Hirsch Mór betegsegélyző egyesület nagyváradi fiókjá vasárnap, szeptember hó 19-án délután fél 4 órakor tartja a Zöldfában közgyűlését.

SPORT.

Czéllövészet a Rhédey kertben. Két nap óta ropognak már a fegyverek a Rhédey kertben, hol a díjlövészet folyik, mely ma fejeződik be s ma fog elválni, ki lesz a főlövész-mester egy évig s ki nyeri el a dísz serleget, melyet Des Escherolles Kruspér Sándor tűzött ki. A díj tekeverseny iránt is nagy az érdeklődés.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A gyónási titok áldozata. Ily ezímen a csanádi növendékpapság egyházi irodalmi iskolája kiadta Spillmann József jézustársasági atya »Ein Opfer des Beichtgeheimnisses» című művét magyar fordításban. Spillmann atya neve a német vallásos irányu szépirodalom terén meglehetősen ismert s így a csanádi növendékpapok igen helyesen tették, hogy több évi időköz után, mely alatt a magyar egyházi irodalmat különösen szigorúan tudományos hitvédelmi művek fordításaival gazdagították, most a bellesztrikára is rávetették szemüket s egy érdekes kath. irányu regénnyel gazdagították e tekintetben még igen szegényes irodalmunkat. A német eredetiben 3 kiadást ért mű még alig néhány évvel valóban megtörtént megható esetet ir le vonzó stílusban, annak bizonyítására milyen szigorú kötelessége a kath. papnak a gyónási titkot megőrizni még akkor is, ha ezáltal élete van veszélyeztetve, természetesen kissé megváltoztatva, részleteiben magát az eseményt, de maga a lényeg való dolgon alapszik.

A történet Franciaországban játszik, melynek vallási viszonyait oly különös előszeretettel szokták, és valljuk meg jogosan — a magyar viszonyokkal összehasonlítani. — Az érdekes műről a uapokban bővebb ismertetést, közlünk csak azt jegyezzük meg, hogy a szép kiállítás csaknem 21 iv terjedelmű könyv füzve 1 frt. 30 kr. Megrendelhető a temesvári szemnáriumban.

SZINHÁZ.

Boszorkányvár.

— Rontai Boriska jutalomjátéka. —

Olyan zajos este nem volt egyszer sem a szinkörben, mint tegnap.

Taps, ujrázás, virágosó. Ez volt a helyzet signaturája.

A szinkört csaknem teljesen megtöltötte a közönség s a jutalmazottat perczekig tartó zúgó tapsviharral fogadta, mialatt a zenekarból 15, vagy 16 virágcsokrot, koszorút nyújtottak fel neki.

A karzatról és a felső-páholyokból pedig 30—49 kis virágcsokrot dobáltak a szinpadra.

Százakat ért a sok virág. Valóságos ünnepet ült Rontai Boriska. Büszke lehet a nagy sikerre.

Játéka igen sikkes, elragadó volt, — ének parthieait pedig kedvesen és nagy hatással adta elő.

Különösen az »Egy kis számítás . . . stb.» refrainü kuplettel aratta a legnagyobb sikert. Tízser kellett megismételnie, Őszintén gratulálunk a kisasszonynak.

Mellette kiváló volt Székeiy Irén, kinek éneke valódi művészi ének volt. Az este különösen kitűnően volt disponálva. A hangja csendgett, mint az ezüst.

Pintér a parasztleány szerepében sokszor megnevettette a közönséget. Éneke praecis és szép volt.

Déri szépen énekelt. De bizony a beszéde ellen még mindig kifogásunk van. Olyan idegenszerűség van rajta — a mi a főbaj, a magyar hangsúlylyal mintha hadilábon állana.

Amon Margit (Marcsa) igen kedves volt s a szokott jó énekét megtapsolták.

A kosztümök pazar fényűek voltak.

A kar precisül énekelt s jól festett.

A közönség nagy meglepéssel távozott a szinkörből és méltán, mert valódi műveltségben volt részünk.

K . . . Résző.

Kesztler Ede jutalomjátéka. A társulat fiatal tehetséges jellemű színésze Kesztler Ede, holnap veszi ki jutalomjátékát. »Othello» ez a remek tragédia kerül színre, mely bizonyára telt házat fog a szinkörbe vonzani. Kesztler mindössze fél éve még hogy kikerült a szini képezdeből s már is első helyet vívott ki magának a vidéki jellem színészek között. Több élvezetes alakításban részesítette a közönséget s megérdemli a zsufozt házat. A holnapi előadás egyébként is igen érdekesnek ígérkezik. Dezdemonát Horváth Paula, Jágót Szendrei játsza, ezeken kívül Lubrinicz, Bácsés Bácsné játszanak első rangu szerepeket. A fiatal művész már csak azért is telt házat érdemel, mert színre hozott egy klasszikus darabot.

Amon Margit jutalomjátéka. A hetiműsor legérdekesebb pontját Amon Margit jutalomjátéka bépezi. A »Három kázmér» kerül színre, mely mindenfelé s tavaly nálunk is nagy sikert aratott. Amon bicziklin jön a szinpadra s elegáns magatartásával és szép játékkal bizonyára gyönyörködtetni fogja a közönséget.

A jövő heti műsor. A jövő heti műsor tulajdonképpen már az utolsó előtti, mert szeptember 26-án már befejeződnék az előadások s szután már a Salvini négy estére terjedő olasz nyelvű vendégszereplése fog következni. Hétfőn a társulatnak, fiatalága daczára is kiváló tehetségű jellemszínésze: Kesztler Ede tartja jutalomjátékát »Othello»-ban, mely ezuttal azért is nevezetes előadás lesz, mert az egyetlen

Schakespearai estélyét képezi az ideai szini szezonnak. — Kedden a népszínház mult téli operette ujdonsága, »Ninette» kerül színre, mely Budapesten főképp az elegáns, fényűző kiállítás miatt aratott nagy sikert, mert maga a darab nem éppen a legsikerültebbek közé tartozik. Szerdán az előadást megismétlik. — Csütörtökön a párizsi Ambigu színház nagy szenzátiót keltett állandó műsor darabja »Less deux gosses» kerül előadásra mely a karzati közönségnél méltó tetszésben fog részesülni, de a színházi publikum többi része is élvezettel nézheti végig ezt a látványos, sok szinből álló színművet, mely különben a társulat ügyvezető titkárának, Szendrei Mihálynak lesz a jutalomjátéka. Pénteken Trilbyt fogja megegyeszer meghipnotizálni a fekete lelkű Svengali. Szombaton pedig a nagyváradi születésű fiatal operette énekesnő, Amon Margitnak lesz jutalomjátéka Beóthy László »A 3 Kázmér» című operettejében, melyben tudvalevőleg a biczikli szerepel. A tehetséges művész már hetek óta gyakorolja magát a Rhédey kert porondos utain a kerékpározás művészetében s olyan tökélyre vitte, hogy ezen a téren is sikerrel fogja megállani helyét a szinpadon. Vasárnap délelőtt elő veszik az idén oly rendkívüli mostohasággal kezelt magyar népszínművet is s Tóth Ede »Falu rosszát» adják, úgy látszik ez is csak azért, hogy némiképp kiköszörüljék a csorbát. — A jövő heti műsor vegyes és élvezetes.

Játékrendje a magyar királyi operaháznak 1897 szept. 13-tól 1897. szeptember 19-ig: Hétfőn 13-án nincs előadás. Kedden 14-én André. Chénier. Szerdán 15-én Fekete dominó, Bécsi Keringő. Csütörtök 16-án Manon Lescaut. Pénteken nincs előadás. Szombaton 18-án Aida. Vasárnap 19-én Varázsfuvola. Ney D. 25 éves művészi jubileuma.

Heti műsor.

Hétfő: Otthello (Kesztler Ede jutalomjátéka.)

Kedd: Ninette (Operette ujdonság.)

Szerda: Ugyanaz.

Csütörtök: A két tacsó (Szendrei Mihály jutalomjátéka.)

Péntek: Trilby.

Szombat: A 3 Kázmér (Amon Margit jutalomjátéka.)

Vasárnap: A falu rossza.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla elintézet ügyei.

Előadó: Dr. Marienescu Athanas.

1679. Bonta Anna — Szercean Juon — helybenhagyva.

1680 Fidis András — ifj Schön Dávid — helybenhagyva.

1741. Mortán Juon — Pirtye Simonné — helybenhagyva.

1766 Papp István — Papp István strai — helybenhagyva.

1784. Stin György — Tomozan György — helybenhagyva.

Előadó: Fráter Imre.

1408. Szaka János — Kohelka Juliánna — részben megváltoztatva.

1459. Nagy János s. t. Tóth Imre — mgs. 1922. Szücs Antal — Bonátz Demeter — részben megváltoztatva.

1915. Grósz József — Vinkler Bernátné — helybenhagyva.

1934. Szele József — Dr. Volf Mihály — részben megváltoztatva.

1935. Karánsebesi tkptr. Heuduschka Vilmos — helybenhagyva.

Előadó: Dr. Járosy Károly.

1463, Korbucz János s. t. — Ollár Flora — helybenhagyva.

1911. Flore Petru hagyatéka — részben megváltoztatva.

1914. Moskovits Mór — Pap Gábor —
rendelet.
1916. Kvozsincz község Popovits D. Adorján
— megváltoztatva.
1923. Nagyváradi tkptr. Diamanti Miklós s. t.
— megváltoztatva.
1924. Szilágyi Istvánné — Hajdu György —
helybenhagyva.
1927. Csora Mihály s. t. — Mucza Vaszali
— részben megváltoztatva.
1928. Ranunkel H. — Szatmári János —
helybenhagyva.

Előhdó: *Urbán Adolf.*

2369. Vljak Tógyerné hatósági elleni erőszak
— helybenhagyva.
2370. Bajkán Floaré lopás — helyben-
hagyva.
2408. A Csuba János s. t. sikkasztás —
részben megváltoztatva.
2521. Pintye József s. t. orgazdaság —
részben megváltoztatva.
2522. Husz Flore zsarolás — részben meg-
változtatva.
2378. Bika Gábor s. t. anyakönyvi kh. —
helybenhagyva.
2879. Szabó Juon rágalmasz — helyben-
hagyva.
2438. Szijjártó Szabó Lajosné sulyos t. sértés
megváltoztatva.
2439. Herter József s. t. lopás — helyben-
hagyva.
2519. Bencsik Jánosné — részben meg-
változtatva részben helybenhagyva.

Előhdó: *Molnár Géza.*

2349. Herman Juon sulyos testisértés —
helybenhagyva.
2346. ifj. Mészáros János s. t. lopás —
helybenhagyva.
2684. Hrabovszky Ferencz s. t. sikkasztás —
helybenhagyva.
2928. Várad Mohács György rablás —
helybenhagyva.
2994. Miklós Mikula s. t. hatóság elleni
erőszak — megváltoztatva.
3065. Lazurán Gligor s. t. Lopás és or-
gazdaság — részben megváltoztatva.
3068. Kovács Pál szándékos emberölés —
helybenhagyva.
2284. Higys Juon lopás — megváltoztatva.
2306. László István sulyos testisértés —
helybenhagyva.
2307. Drienyovszky Mihály s. t. sulyos
testisértés — helybenhagyva.
2731. Komáromi Imre lopás mgs.
2866. Schwarcz Mórész személy szab. sértés
— helybenhagyva.

Előhdó: *Dr. Imrik Péter.*

7711. Kurländer és Ehrenfeld — Stern
Leopold — helybenhagyva.
1880. Aradmegyei tkptr. Venter Gerő és neje
— rendelet.
1894. Pollák J. és t. — Ungár Jenő —
megváltoztatva.
1932. P. Szabó Sándor s. t. — Dió-
szegi István s. t. — megváltoztatva.
1843. A kir. kinstár Domahidi Dániel örök
— helybenhagyva.
1918. Vajda Imre s. t. — Apró Endre —
helybenhagyva.

Előhdó: *Bocz Géza.*

1649. B. Dajka Károly — Szabó József s. t.
— helybenhagyva.
1771. Tóth Péter — Nagy Károly és tsai —
helybenhagyva.
1789. Tomse Mikuláj s. t. hagyatéki ügye —
visszaütasítva.
1700. Mánye Mihály s. t. hagyatéki ügye —
visszaütasítva.
1701. Forton Flore s. t. hagyatéki ügye —
visszaütasítva.
1858. Zuckermann Jenő s. t. hagyatéki ügye
— rend
1888. Ökrös Anna — Dénes György —
rendelet.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: ROVETTA G. Ford.: S. J. 19.

A vele beszélgetőknek minduntalan a belügyminiszterre kellett térni és azt számár-
nak nyilvánítania mert nem ismerte fel eléggé
D'Abala szolgabíró ur érdemeit. Minden asszonyt
rutnak kellett nyilvánítani, és beismerni, hogy
gyermeküket szülni nagy érdem, s ezenfelül
még azt is bevallani, hogy a szolgabíró rend-
kívül szép, jó, erős és okos ember.

«Tehát megvannak a jegyek?» kérdé Ceci-
lia Praudnot, midőn az a pénztártól visszajött.
«Itt vannak, grófnő! Egy önnök, egy a
grófnőnek és egy fél jegy Gegionak.»

«Mit? Gegio alig három éves és egy fél
jegy kell neki? Hiszen én még soha sem fizet-
tem Gegióért, önt megcsiták! Ön nem ért az
utazáshoz.»

»De — — —

«Mit, de?»

De — — most már azt akartam monda-
ni — — hogy — — hogy — — mert már
ki van fizetve nem veszik vissza.»

«Nem? és aztán? Mit csináljak én vele?
De menjen mégis és szóljon, és ne engedje
magát így félrevezettetni. Természetesen szent
Isten, ilyen zavart arccal! — — a mely
mindig úgy néz ki, mintha aludna. — —
Hiszen önt a legbutább is megcsalhatná. Oh,
ha az én férjem itt volna — — ő tőle, mond-
hatom önnök — — minden szó nélkül vissza-
vennék. Menjen! No de menjen már!»

Praudino elkedvetlenedve siejtett a féljegy-
gyel a pénztárhoz de csak azt érte el, hogy
ott is leszidták.

«Nem úgy van?» — — kérdé tőle Ceci-
lia grófnő, midőn a váróterembe lépett Ari-
berti De ez a pár szó olyan hargos és olyan
arcz kifejezéssel volt mondva, hogy a szegény
Praudionak nem volt bátorsága a dolgot
tovább folytatni.

«Igen. Visszavették,» mondá leverten és
halk hangon. Az áldozat meg volt hozva. Négy
és fél lira oda volt.

«No látja! De persze érteni kell hozzá,
hogy az ember sarkára álljon, ha kell. Menjünk,
csengetnek, és segítsen nekem a kézi podgyá-
szomat vinni. Vegye ezt a két táskát ezt aska-
tulyát és kalapskatulyát, és menjünk kifelé,
mert a vonat már megérkezett.»

Mindnyájan megindultak. Elza feszesen és
csendesesen haladt, nem törődve semmivel, min-
dent ráhagyva Ceciliára, mintha ez lett volna
a mama. Gegio mindig az előtt lábatalanko-
dott, a kinek sietnie kellett és mindég annak
nyújtotta a kezét, kinek mindkét keze tele
volt. Jó helyet kapni és a kocsiban kényelmes-
sen elhelyezkedni nem a legkönnyebb feladat,
Ariberti gróf már két szer végigjárta a
vonatot egész hosszában, követve folyvást az
ifju grófnőt a ki káromkodva úgy járt le s fel
hogy az összes utasokat rémületbe ejtette. Mert
a kik őt dühöngve és oly sok podgyászszal
látták közeledni hirtelen bezárták az ajtót vagy
az elé álltak, hogy biztosítsák magukat az ilyen
megszaporodás ellen.

«Indulás! Padua, Mestre, Velence felé!
Első osztály elül második hátul, harmadik a
középen.»

Elza, a ki szentén le s fel járkált de csak
csendesesen a hogyan ő szeretett megjártott egy
kocsit a melyben csak két angol ült egymással
szemközt. Kiáltott leányának és mind a négyen
beszálltak.

Eme merev, komoly alakok között, a kik
meg sem mozdultak helyeikről helyet nekik
nem csináltak sőt még szerteszét szórt tár-
gyaikat sem szedték össze, Praudino igen za-
vartan és kényelmetlenül érezte magát. Az
első osztály gazdag légköre állásához tartozott
ugyan de nem illett erszényéhez.

Bizonyos mértékben irigyelte Gegio elfo-
gulatlanságát, a ki már egészen kedélyesen sé-
tált át az anglok lábain és miután az egyik-
nek a lábára rálépett az ifju Cecilia grófnőhöz
fordulva így szólt: «Nézd csak mama, mily ru-
tak ezek!» — De az ifju grófnőnek máson járs

az esze. Felállott és hozzáfogott a bőröndök ét
skatulyák elrendezéséhez.

«Engedelmet kérek! Itt számunkra is kell
helynek lenni, mert mi épen úgy fizettünk.»

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király Tatán.

Tata, szept. 11. (Saj. tud. távirata.)
Ö Felsege 6 óra 15 perczkor reggel szü-
kebb kísérettel a gyakorlótérre ment és
pedig először a Tatától nyugatra fekvő
Kócsba, a hova a hadgyakorlatok veze-
tősege már egy órával előbb kimentek.
Az idő szép és hűvös.

Tata, szeptember 11. (Saj. tud. táv.)
Ma ütközött össze először a két hadtest
előretolt lovassága és pedig az 5. had-
test a 3-ik lovas hadosztályllyal és a 4-ik
hadtest, az első lovas hadosztályllyal
Kócs környékén. A döntőnkök itélete
folytán a 4. hadtest lovashadosztálya
visszavonult. Ö Felsege a Kócs melletti
magaslatról nézte a fényes lovas ütkö-
zetet,

Ar olasz királyi pár Németországban.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.)
Hamburgból írják: Az olasz felségek elutazását
megelőző ebéden a német császár és az olasz
király ismételve a legbensőbb barátságot és
nagyrabecsülést kifejező szavakat váltottak. Az
olasz király a dicsteljes német hadsereget kö-
szöntette fel. A német császár pedig háromszo-
ros hurrá-vel üdvözölte a bátor olasz hadse-
reget.

Izabella főhercegnő Bellyen.

Pozsony szeptember 11. (Saját tud. táv.)
Izabella főhercegnő hétfőn Pozsonyból Bélyére
érkezik, hol a német császár és a ktrály ré-
szére berendezett kastélyokban az utolsó in-
tézkedéseket teszi. A főhercegnő a fejedelmi
vadászatok alatt a házi asszony tisztét fogja
ellátni.

Pulszky Ferencz a ravatalon.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.)
Pulszky Tamás ravatalát ma délelőtt folyton
sokan látogatták. A nemzeti muzeum kapuja
előtt különösen délfele csakugy hullámozott a
nép, s nehogy a ravatal előtt tolongás támad-
jon, a látogatókat csak kisebb csoportokban bo-
csátották be. A nemzeti muzeum kapuját és
udvarát az entreprisse ma reggel diszitette fel.
Az udvar közepén magas emelvényt állítottak
fel s a halottat a megáldás előtt ezen helye-
zik el.

Részvétüket kifejezték részint személyesen,
részint levelekben és táviratokban: Agai Adolf,
Zsilinszky államtitkár, Gajary Géza, Kiss Gá-
bor pápai ref. lelkész, Kálóczy Lajos, dr. Tur-
novszky Jenő, dr. Pethő Gyula stb.

Koszoruk: Feleséged »a lelkem« a viszont-
látásra, Kovács Péter és családja, dr. Fehér-
pataky László, Büszkeségünk voltál, kegyeletünk
tárgya maradsz, Ferenczyné, Nemzeti muzeum,
Neues Pester Journal, König Gyula, A Magyar
orsz. képzőművészeti tanács, Feszty Árpád, Sza-
lay József, Sebestyén család, Petőfi-társaság,
Budapesti újságírók egyesülete, Rónay László,
Socrates páholy stb.

Az Akadémia részéről Szily Kálmán tartja
a bucsubeszédet. Eötvös Lóránd ma délben
megérkezett és az ő vezetése alatt vesznek
rész az Akadémiai tagok a temetésen.

A német császár Budapesten.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.)
Izgatott tülése volt ma délelőtt a német császár fogadására alakult nagybizottságnak.

Rupp Zsigmond napirend előtt kérdést intézett a polgármesterhez arra vonatkozólag a melyek német császár fogadásánál a fővárost a helykijelöléseknél illeték. A fővárost az ország törvényhatósági közt az első hely illeti meg s mégis elébe tennék Pest megye törvényhatóságát, sőt a főkapitányt is. Mi köze itt a főkapitánynak! Annak csak rendcsinálás a feladata. Kérde a polgármestert, tett-e lépést e sérelem orvoslására.

Márkus József polgármester kijelentette, hogy amint a hivatalos program tudomására jutott, azonnal felszólalt illetékes helyen, hogy a pályaudvarban a főváros küldöttségét nem oly helyre sorozták, mely megilleti. A tárgyalások folyamán azonban az derült ki, hogy a program minden részében a már 30 év óta követett gyakorlat szerint lett összeállítva s most azon már nem lehetett végre segíteni, de ő fölterjesztést intézett a miniszterelnökhöz, hogy hajlandó-e jövőre ezen segíteni.

Rupp Zsigmond csakis a kényszerhelyzetnél fogva s a király iránt gyengédségnél fogva nyugszik bele a helyzetbe.

Medrey Zsigmond szerint nem lehet azt a dolgot egyszerűen tudomásul venni. A közgyűlésnek kell majd tiltakozni ellene.

Steiger Gyula ezt a helykijelölést lealázónak tartja a fővárosra s szintén követeli, hogy az ügyet a közgyűlés elé vigyék.

A bizottság ez értelemben határozott.

A magyar ifjuság a német császár előtt.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. táv.)
A tanulmányaikat német egyetemeken végzett magyar ifjak küldöttségileg fogják megköszönni a császárnak a magyarokkal szemben mindenkor tanusított jóindulatát. — A küldöttséget Tisza Kálmán vezeti.

Pulszky temetése.

Budapest, szeptember 12. (Saj. tud. táv.)
Ma ment végbe Pulszky temetése óriási közönség jelenlétében. A temetésen Horváth ref. lelkész tartott gyönyörű beszédet, s utána Szalay Imre muzeumi igazgató és Szily az akadémia titkára beszéltek.

A szerb király Párisban.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud. táv.)
Párisból írják, Sándor szerb király tegnap este ideérkezett és ma este Natália királynét látogatja meg Biaritzban.

A Reichsrath összehívása.

Bécs, szeptember 11. (Saját tud. távirata.)
A »Weiner Zeitung« császári pátenst közöl amely e hó 23-ára hívja össze a Reichsrathot.

Amerika gyapot termése.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.)
Washingtonból írják: A földmívelésügyi osztály jelentése szerint a gyapot-termés átlaga 78.3%-ra rug. Ugyanezen időpontban az utolsó tíz évi termés átlaga 74.2% volt. Az idei rosszabb termésnek a hosszú szárazságra következtelt túlságos esőzés az okozója.

Az abessziniai missió.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. távirata.)
Konstantinápolyból írják. Az abessziniai missió vasárnap utazik el Pétervárra. Visszaérkezése

után kezdődnek meg vele a tárgyalások különböző kérdések fölött. Azután egy török missió megy Abessziniába Sadik ezredes vezetése alatt két katonatiszttal és egy polgári hivatalnokkal, akik leveleket, rendjeleket és ajándékokat visznek. Török lapok azt írják, hogy elhatározták a thesszáliai csapatok megerősítését, zászlóaljankint ezer emberre. Hivatalosan azonban kijelentik, hogy a főparancsnokság kívánta ugyan a zászlóaljak kibővítését, de intézkedés ez iránt még nem történt.

A kubai felkelés.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.)
Montevideóból írják, a békét megkötötték. Kemnitz dr. ki a tárgyalásokat vezette, ma viszontatért a felkelők táborából, kezében a megálapított békefeltételekkel.

A franczensbadi betörés.

Bécs, szeptember 11. (Saj. tud. táv.)
Az iteni Francensbadból érkezett távirat szerint az e hó 5-én a Weitzer francensbadi szálloda és gyártulajdonostól ellopott ékszereket egy mell-tü kivételével megtalálták. A tolvajt még nyomozzák.

Rejtélyes rablógyilkosság.

Bécs, szept. 10. (Saját tud. távirata.)
Guszmán Vilmos siklóse fakereskedő csütörtökön kerékpáron átment a slávon partra dolnyimiholjaci fűrészmalma. Nem érkezvén haza keresésére indultak. A pályi révnél a parton megtalálták a kerékpárt s a földön az üres pénztárczát. A Drávában kezdték kutatni, mire a part közelében megtalálták a holttestet nyakán kötéllel. A fakereskedő rablógyilkosságnak esett áldozatul.

Agyonlőtt erdész.

Pécs, szeptember 11. (Saj. tudósít. táv.)
Széchenyi Pál gróf labodái (somogy megyei) erdélyében az uradalmi kalmaucasai főerdészt három lövéssel megölve holtan találták. Valószínűleg vadászok ölték meg a fiatal főerdészt, kit hordágyon vittek haza kétségbeesett feleségéhez és három gyermekéhez.

A tenger titka.

Budapest szept. 11. (Saját tud. távirata.)
Anthénből írják, Graismore angol kapitány Gibraltarnál három nagy inségben levő portugál matrózt vett fel hajójára és Pironnoba vitte őket. A kapitány azt hiszi, hogy a nyílt tengeren büntényt követtek el és hogy a portugál matrózk megölték pajtásaikat. A három matrózt átadták a kikötő parancsnokságnak.

Kathastropha egy gyárban.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. távirata.)
Hohenstadból írják. A Bress et Söhne cég gyapótszővőgyárában tegnap történt kazán robbanásnál 11 ember meghalt, 7 súlyosan és 25 könnyebben mesérült. Büntetendő cselekmény úgy látszik ki van zárva. A robbanás okát még nem derítették ki egészen; a bajt ugylát-szik részben a kazán sérült volta idézte elő. A gyár az összes kazánok ujjaalakításáig szünetel. A gyár, a mely 1050 munkás foglalkoztat nemsokára megkezdí üzemét.

Kréta pacificatiója.

Budapest szeptember 11. (Saját tud. táv.)
A »Times«-nek jelentik Kaneából tegnapi kelettel: Kanea kerületében a paczifikálás simán folyik. A nemzetközi csapatok kiszélesítették a

kordonot, úgy hogy a török csapatok most a kordonon belől vannak. Benizelo, a krétai nemzetgyűlés eddigi elnöke hivel ma Athénbe utazott.

Számüzött ifju törökök.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud. táv.)
Konstantinápolyból ideérkezett jelentések szerint a »Scheret« hajó, a mely a »Mahsuse« társaságé, tegnap 78 emberrel, a kiket új török üzelmek miatt deportálásra ítéltek, azok számüzetési helyére Tripolisba indult.

KÖZGAZDASÁG.

Nedves falak szárazzá tétele.

Hogy mily roppant kellemetlen a nedves fal egy a szobában, mint a magtárban, és kamarákban, azt minden egyes gazda tudja. Van is elég panasz és van elég »jó indulatu« tanács, módszer és eszköz, melylyel a falakat szárazabbá tehetjük.

Annai mindenféle módot lehet olvasni a szaklapokban és hallani az ismerősöktől, hogy csakugyan nem tudjuk melyik hát az igazi.

Ilyen segítő eszközök, a portlandi és hidraulikus vakolat, az aszfalt-máz vagy az anyyira dicsért platina mázó szer és még tudja Isten mennyi czifrábnál czifrább eljárás, melyek költségességök mellett csak azt eredményezik, hogy a falnedvesség évről évre feljebb húzódik, vissza lévén a léghatlan máz által tartva kiszáradása és a mint eléri azon magasságot a hol a víz és léghatlan máz megszűnik, ismét előtör és ismét költséges javítást igényel.

Pedig az épületfalak és más nedvességet magukba tartó gödrök mellett annyira átnedvesednek, hogy a vakolat leesik s e baj a legszorgalmasabb kijavítások daczára és évről évre terjed. Legkellemetlenebb az, ha a szoba különösen a lakó szobák falát támadja meg, nemcsak azért, hogy a legszebb festést vagy szőnyeget semmisíti meg, hanem egészségi szempontból is, mivel az ilyen falak kigőzölgése a szoba levegőjét is megfertőzti.

A baj oka abban rejlik, hogy a téglá és vakolat hajszálesővein a nedvesség beszívódik s előbb a téglába, később a külső vakolatba s végre a falleveréssel és az alább leirt módon lehet.

Magam is több éven próbálgattam sok mindenféle szert, módot, de bizony többé-kevésbé mindegyik csütörtököt modott, végre, három évvel ezelőtt egy ösmerősöm által ajánlott módot alkalmaztam és ez teljesen meg is felelt várakozásomnak. Ma úgy szobám, mint a magtáram teljesen szárazak.

Mindenek előtt el kell távolítani a nedvessé válott vakolatot 2—3 cm.—rel magasabban mint a meddig az jelentkezett, sőt a téglaközök közül is pár centiméternyire ki kell a vakolatot kaparni, két-három napig így hagyni vakolatlan állapotban, hogy a fal amennyire lehet, kiszáradjon.

Ez megtörténvén, a nélkül, hogy a lekapart vakolat helyett legkisebb mérvben és más alkalmaztatnék a kijavítandó falfelület egészen beborítottat tetőcseréppel, még pedig emennyiben tetőcserép szárazon nem tapadna a földhöz, vakolatot pedig alkalmazni egyáltalán nem szabad, hogy mégis szilárdul maradjon a falon, minden egyes cserép 10 cm. hosszú s kampóval ellátott szeggel két három helyen a falhoz szeggetik. Hogy pedig a cserepek egymás mellé jól odailleszthetők legyenek, körív alaku végök egyenesre vágandó, fülök pedig letörendő. Be lévén így borítva a fal tetőcseréppel, az egy vékony cement réteggel bevonatik és kisimitatik s ezzel be van fejezve az egész eljárás, melyet pár napi száradás után bátran be lehet festeni vagy meszeleni.

Ezen egyszerű eljárásnak főelőnye abban rejlik, hogy a fedélcserépeknek vakolat nélküli alkalmazása folytán a téglá és a külső falboríték között ahajszálesőveiségi összeköttetés megszakittatik és így a fal nedvessége nem képes előtörni, sőt e helyen az alig 9 mm. vastag vakolatréteg a külső levegő behatolását nem

zárván el, a folytonos kiszáradás nagy mérvben előmozdítatik. Ily módon sokkal hamarabb érünk czélt és a falak állandóan szárazak maradnak.

A sertés vész terjedése. Biharmegyében egyre jobban terjed ismét a sertés vész. Az elmúlt héten három községet helyeztek zár alá, mi elég szomorú statisztika a gazda közönségre nézve. A zár alá helyezéskor a nagyváradi rendőr kapitányi hivatal is értesítve lett, hogy megakadályozza, a záros helyekről a nagyváradi piacra való csempészést.

Szomorú eredmény. A nagyváradi szőlőtelepen nem sokára megkezdődik, a szőlő oltványok felszedése, de biz az ideai fás oltás, nem nagy gyönyörűségére lesz a szőlőbirtokosoknak. Ugyanis a »vetési-bagoly-pille« teljesen tönkretette a gyönyörű fejlődésnek induló oltványokat s csak itt-ott maradt meg közülök egy néhány. A hegyen is készültek nagy számú oltványok, ezek azonban már jobban sikerültek, mennyiben semmi féle elemi csapás, nem tett kárt bennünk.

Az új bécsi dísznó-hentes. A földmívelésügyi miniszter tegnap tudatta a hatósággal, miszerint Magyarország és Horváth-Szlavonországának osztrák részről elzárt területéről származó egészséges sertésekre nézve a beszerzésjoga Weber Ferdinand bécsi hentesétől elvételét és Dittmayer Károly bécsi hentesnek adományoztatott.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. szeptember 11-én.

Magyar aranyjáradék 4%	122.50
Magyar koronajáradék	99.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
lalmé ési jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—

Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	155.—
Ti zasabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—
Osztrák járadék papírban	102.25
Osztrák járadék ezüstben	102.25
Osztrák járadék aranyban	124.50
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészvény	945.—
Magyar hitelbank részvény	394.—
Osztrák hitelintézeti részvény	363.60
Páris vista	345.50
20 márkás arany	954.—
Német birodalmi márka	58.75
London vista	119.75
Páris vista	47.50
20 márkás arany	11.72

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Bérlet 132-ik szám.	Bérlet 132-ik szám.
Páros.	Páros.
az arad-nagyváradi szintársulat által.	
Nagyváradi, 1897. évi szeptember 12-én	
Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:	
Bérletszűnet.	Bérletszűnet.

A vigéczek.

Fővárosi életkép dalokkal.

Kezdeté délután 1/4 órakor, vége 1/6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

TRILBY.

Szinmű.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

Holnap hétfőn, bérletfolyamban:

Kesztler Ede jutalomjátéka.

Othello.

Tragédia.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

873—1897. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. járásbíróságnak 1897. évi 4470. számú végzésével dr. Kemény Móricz ügyvéd által képviselt »Csokonay« nyomda felperes részére dr. Guttman Ede alperes ellen 29 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 303 frtra becsült ingóságokra, a nagyváradi városi kir. járásbíróság 16169—97. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Széchenyi-tér 238. sz. házban leendő megtartására határidőül 1897. évi szeptember hó 16-ik napjának délelőtt 11 órája tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt szoba butorok, s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szűkség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt N.-váradon 1897. évi augusztus 21-ik napján.

Batig Ferencz,

274 1—1.

kir. bir. végrehajtó.

A Szent László-nyomda

részvénytársaságnál

hirdetések felvételnek

a „TISZÁNTUL“

napilap részére.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges

tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUZHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolagyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és ojcson készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 43—52

Műhímzés.

Templom- és kápolna berendezések.

Egyházi ruhák és fehérneműk.

Kézimunka

239 5-5

kiállítás Gzillér Imre és Társa

rövid- és divatru üzletében

a „GOMBKIRÁLY”-hoz.

A nagyérdemű közönség ebbeli igényeit is kielégítendő **Gzillér Imre és Társa fő-utcai üzletében**

kézimunka kiállítást

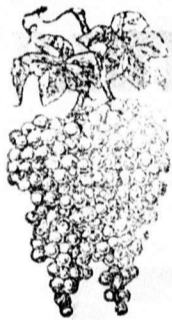
honosított meg s így mindennemű megkezdett és kész kézimunkák, továbbá kötő, himző és horgoló pamutok, czérnák és selymek ugyszintén az összes kézimunkákhoz való anyagok a legnagyobb választékban raktáron vannak.

Legújabb »Schnek és Kohnberger«-féle szabadalmazott gumi övű halcsont fűzők egyedüli elárúsítása.

Legjobb szintartó s kötött **harisnyák, gyári raktár valódi bécsi glace bőrkesztyűkben, férfi és női fehéreműekben** eredeti **angol nyakkendők** nagy választékban.

Ruhadiszekben, fátolokban ugyszintén minden **divat cikkekben folytonos újdonságok.** 239-4-5

A kiállítás naponta reggeli 8 órától esti 7 óráig megtekinthető.

Naponta friss
c s e m e g e
és

gyógyszőlő!

kilója 30 kr.

Rohonczy Gida világhírű

„**Tiszagyöngye**“
czukordinnyéjének főraktára.

Hevesi és Lubi

Görögdiinye

jégbe hűtve is kapható.

Vidékre 1 kosár (5 kiló)

c s e m e g e s z ő l ő

bérmentesen 2 frt.

ŐSZI-BARACZK

a legszebb fajból.

Kosarak gyümölcszállításhoz a legolcsóbb árban.

Ajánlom még tisztán kezelt természetes
HEGYI-BORAIMAT,

literjét 30, 32, 38, 40, 46 és 48 krjával.

100 liter asztali ó-bor 21 frt.

Kiváló tisztelettel:

263 3-3

MERTZ NÁNDOR

 Nagyváradon, N.-Kőrös utca
(Mertz-ház.)

Telefon összeköttetés.

Beszédhibákat

dadogást, hebegést

ugy felnőttek mint gyermekeknél speciális kezelés mellett gyógyít e téren állami szakképesítéssel bíró tanár: **Vaday József Nagyváradon.** Jelentkezni lehet naponta reggel hét és nyolcz óra közt Nagykörözs-utca 562. sz. háznál: Lakás az udvarban. 262 9-10

Hölgyek figyelmébe!

Tulhalmozott raktárból

264 41-52

a esőtömegből vett áruk

bármily elfogadható áron eladatnak.

Markovits Mór parti-áru raktárában

Kert-utca, Korona-kávéházzal szemben.

Teljes felszerelésekkel

az egy éves önkéntes uraknak a következő áráért szolgálók:

Huszár önkéntesi felszerelés	150	frttól	300	frtig.
Tüzér	120	«	220	«
Honvéd gyalog önk.	120	«	180	«
Császári	80	«	150	«

Teljes tisztelettel

SZ. KOCSIS JÁNOS,

266 3-5

egyenruha üzlete, Kossuth-utca, a volt postahelyiségben.

Ne mulassza el senki a kedvező alkalmat, hogy egy próbavásárlást ne tegyen a **jelenleg teljesen ujjonnan berendezett**

HEVESI A.

verseny áruházában

(Kossuth-utca 3-ik szám alatt.)

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség b. tudomására hozni, hogy a volt régi árukat **teljesen kiárusítottam** üzletem tetemesen megnagyobbítottam és azt egészen **ujjonnan rendeztem be**, úgy hogy bármely izlésnek megfelelő mindennemű **férfi** divat-cikkeket **férfi és gyermek czipők, legújabb divatu nyakkendők, gallérok és kézelők**, melyeket már 10 krtól kezdve feljebb árusítok el.

Iskolai táskák legolcsóbban.

Gyermeköltönyök a legfinomabb **női és gyermek fehéreműek, zsebkendők, szallagok, csipkék**, kitűnő szintartó (rabok által kötött) **harisnyák**, továbbá **kalapok, eső és napernyők, sétabotok**, nemkülönben a legcsinosabb **gummi-, vas és fakerekü gyermek- és toló-kocsikból** nagyraktárt tartok. 268 3-8

Utazó bőröndök gyári árban.

CSEMEGE-SZÖLLŐKBŐL

szüirt

ÉDES-MUST

kapható

a „KISPIPA“ vendéglőben

SZENT-JÁNOS-UTCZA.

1 liter 40 krajczár.

Olesó tisztán kezelt

HEGYI BOROK

eladók

50 literen felüli mennyiségben, hec-
toliterenként 30., 36., 40., 50., és 60
forintért szállítatnak 1880-iki egy liter
60 kr., 1883-iki 60 kr., 1885-iki 50 kr.,
1886-iki 50 kr., 1887-ik 30 kr., 1888-iki
36 kr.

A hordók előállítási árban számi-
tatnak és 6 héten belül visszavétnak
a borok után vét mellett szállítatnak. A
borok tisztaságáról és valóságáról ke-
zeskedem.

Becsés megrendelésüket kérem,

271 6-0

tisztelettel

Czeglédy Sándor

Zöldfa-Szálloda bérloje.

Cs. és kir. udvari
SZÁLLITÓ.**Butorok**

legnagyobb választékban

jutányos árban

ízletes és legszolidabb kivitelben

KILLER EDE

butorkereskedő

cs. és kir. udvari szállítónál

NAGYVÁRAD,

BAZÁRSZOROS 374. sz. alatt [Mayr-ház]

kaphatók,

hol ugy a legszerényebb, mint a legdiszesebb

szobaberendezések

és diszitések

kifogástalanul eszközötnak.

256 8-20.

NEM

GYÁRI MUNKA!

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesíteni, hogy **Zöldfa-utca** (Zöldfa
épületben) **SCHLOSSBERGER EDE** és **TÁRSA** bej. cég alatt egy teljesen
ujjonnan berendezett

férfi- és fugyermekruha üzletet

nyitottunk, hol mindennemü **ruhák télikabátok és bundákat** verseny nélküli
olesó árakban árusitunk.

Ezen kész ruhák minőségükre nézva **abban különböznek** a gyári kész
ruháktól, hogy

Bécsben házilag készittetnek**és így tartósságra felülmulhatatlanok.**

269 3-10

Szives pártfogásért esedezve, vagyunk

kitünő tisztelettel

Schossberger Ede és Társa.

Mélyen leszállított árakban lehet csakis

szeptember hó 15-ig

NÁDOR L. és TÁRSA cégénél

Zöldfa-utczában

253-9-10

következő árukat beszerezni.

Férfi czipők — — — — 2.25 krtól

Női czipők — — — — 2.50 krtól

Leányka czipők czugos vagy bergsteiger — — 1.90 krtól

Gyermek czipők — — — — 40 krtól

miden kivitelben 25%-al olcsóbb mint eddig.

Legnagyobb választék kalapokban

meglepő olcsó árak.

Fehér és színes ingek, gallérok, kézelők, fehér és saten ingek, harisnyák, kesztyük, nyakkendők.

Illatszer, pénz- és szivar-tárczák, sétabotok, email-, ing-, és kézelő-gombok.

legolcsóbb és legnagyobb czipő és kalap raktár.

Telefon összeköttets.

A tanév kezdetével iskolai tanulók előnyben részesülnek.

Reichard áruháza.

Felhívás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy a már 10 év óta fenálló és jó hírnévnek örvendő *Friedländer Herman*-féle

KALAP ÉS URIDIVAT ÜZLETET

átvettem és ugyanezen helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, nagyválasztéku **férfi, női és gyermek**

czipőraktárt

rendeztem be, továbbá egy a kalap, mint a férfi divat és czipő czikkeiben mindenemü **angol, olasz és francia** különlegességek nálam kaphatók.

Pontos kiszolgálásról kezeskedem és ajánlom magam a n. é. közönség szives jó indulatába — kiváló tisztelettel

REICHARD D. L.

Nagyvárad, Fő-utca Orsolya-zárda épület.

230—12—25

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

UJ
Confectio-üzlet megnyitás!

A már 31 év óta főnálló kizárólagos

női és leány-gyermek felöltő raktárunkat

szeptember hó 1-től

Zöldfa-utca Munk-féle házba
helyeztük át.

Üzletünket az áthelyezés folytán egészen ujonnan fővárosi mintára rendeztük be s így a t. vevőközönség legmesszebbmenő igényeit is kielégíthetjük, miután raktárunk oly **dusan van felszerelve**, hogy ott bármely évadra való szükségletét a **legsolidabb árak** mellett beszerezheti.

Pontos kiszolgálásról és jutányos árakról a t. hölgyközönséget biztosítva, további szives pártfogását kéri

tisztelettel

Heiman Lipót és Társa.

94—20—20

—•— Őszi idényre divat-uidonságok. —•—

—•— Legújabb divatu felöltők nagy választékban. —•—

1897-1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **színes és fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban árusítom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-17-50

Aurora legujabb gallérformájú őszi felöltő	—	6 frttól kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	— — —	1 frttól „
Dora jó őszi kabát	— — —	4 frttól „
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól „
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25 „
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól „
Carla gyönyörű szörme gallér	— — —	9.50 „
Carla hosszú szörme gallér	— — —	18 frttól „
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	—	22 krtól „
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól „
Jászay kitűnő 120 széles női posztók	—	70 krtól „
Házi vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	6.85 kr
Creas vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	4.40 kr
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—	2.70 kr
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és lábra- valónak való $\frac{9}{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr

Szőnyeg, paplan, matrác, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérneműk, **verseny nélküli olcsó árban.**

➡ **Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.** ➡